

Biroul permanent al Senatului
Bp 190/18.06.2019

PROIECTA
SENAT
30/16.9.2019

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.286/2009 privind Codul Penal

Analizând propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.286/2009 privind Codul Penal (b190/7.05.2019), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.XXXV/3134/29.05.2019 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr.D453/30.05.2019,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are, în fapt, ca obiect de reglementare modificarea art.257 alin.(4) din Legea nr.286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, în sensul prevederii drept subiect pasiv nemijlocit al infracțiunii de ultraj, în variantă agravată, a personalului medical, precum și a personalului didactic aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acelor atribuții.

Prin conținutul normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art.73 alin.(3) lit.h) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Menționăm că, în prezent, la Consiliul Legislativ se află în curs de avizare și o altă propunere legislativă pentru completarea art.257 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal (B207/14.05.2019), care are în vedere stabilirea unei variante agravate a ultrajului, în cazul

săvârșirii respectivelor fapte asupra unui cadru didactic aflat în exercitarea atribuțiilor de serviciu sau în legătură cu exercitarea acestor atribuții.

3. Precizăm că, potrivit art.257 alin.(1) din Codul penal, subiectul pasiv nemijlocit al infracțiunii de ultraj este **funcționarul public care îndeplinește o funcție ce implică exercițiul autorității de stat**. Prin urmare, lărgirea sferei subiecților pasivi ai variantei agravate a infracțiunii de ultraj, prevăzută la alin.(4) al art.257, nu poate avea în vedere decât acele categorii de funcționari publici, în sensul legii penale, care îndeplinesc o funcție ce implică exercițiul autorității de stat. În acest sens, în prezent, norma din alin.(4) sancționează mai grav ultrajul săvârșit asupra unui polițist sau jandarm.

În ceea ce privește categoriile profesionale avute în vedere de norma propusă prin proiect pentru **alin.(4) al art.257**, precizăm următoarele:

a) Referitor la „**personalul medical**”, în lipsa unei definiții exprese în cuprinsul proiectului, sfera persoanelor avute în vedere ar putea fi stabilită prin raportare la dispozițiile care reglementează domeniul sanitar. Astfel, potrivit art.653 alin.(1) lit.a) din Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, această noțiune include medicul, medicul stomatolog, farmacistul, asistentul medical și moașa care acordă servicii medicale.

Calitatea de funcționar public în sensul legii penale a acestor categorii de personal medical nu poate fi stabilită decât prin raportare la dispozițiile art.175 din Codul penal, și trebuie să aibă în vedere, așa cum a reținut Curtea Constituțională în Decizia nr.2/2014, „*criterii precum natura serviciului prestat, temeiul juridic în baza căruia se prestează respectiva activitate sau raportul juridic dintre persoana în cauză și autoritățile publice, instituțiile publice, instituțiile sau alte persoane juridice de interes public*”.

Or, astfel cum s-a arătat în Decizia nr.26/2014 a Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, „*așa cum rezultă din dispozițiile Legii nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare, medicul își desfășoară activitatea în realizarea unui serviciu de interes public. Astfel, potrivit art. 1 și 2 din actul normativ anterior indicat, domeniul sănătății este considerat un*

obiectiv de interes social major și asistența de sănătate publică este definită ca fiind efortul organizat al societății în vederea protejării și promovării sănătății populației, componentă a sistemului de sănătate publică". În acest sens, prin respectiva Decizie, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit că medicul angajat cu contract de muncă într-o unitate spitalicească din sistemul public de sănătate are calitatea de funcționar public în accepțiunea dispozițiilor art.175 alin.(1) lit.b) teza a II-a din Codul penal.

Cu toate acestea, condiția esențială pe care trebuie să o îndeplinească subiectul pasiv nemijlocit al infracțiunii de ultraj este aceea ca funcționarul public să îndeplinească **o funcție ce implică exercițiul autorității de stat**. Sub acest aspect, sfera personalului medical care ar putea fi inclus în această categorie se restrânge, întrucât nu are în vedere toate funcțiile publice, ci doar acelea care conferă funcționarului public dreptul de a lua măsuri cu caracter obligatoriu și de a impune respectarea lor. Prin urmare, includerea, prin norma de incriminare, a întregului „personal medical” în categoria funcționarilor publici care îndeplinesc o funcție ce implică exercițiul autorității de stat nu poate fi realizată, întrucât afectează, în mod esențial, unitatea reglementării în materie.

Pe de altă parte, referitor la „personalul medical”, menționăm că art.652 din Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cuprinde deja incriminări exprese ale amenințării și faptelor de violență săvârșite contra unui medic, asistent medical, șofer de autosanitară, ambulanțier sau oricărui alt fel de personal din sistemul sanitar, aflat în exercițiul funcțiunii ori pentru fapte îndeplinite în exercițiul funcțiunii.

Prin urmare, orice soluție legislativă prin care s-ar preconiza fie intervenții legislative referitoare la sfera „personalului medical”, fie la sfera faptelor incriminate ori la limitele pedepselor, trebuie să aibă în vedere o intervenție legislativă expresă asupra art.652 din Legea nr.95/2006, și nu asupra Codului penal.

b) Referitor la „**personalul didactic**”, menționăm că definiția acestei noțiuni este cuprinsă în Legea educației naționale nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, însă are în vedere doar personalul din învățământul preuniversitar, întrucât, în ceea ce privește personalul din învățământul universitar, noțiunea utilizată este aceea de „personal didactic și de cercetare”. Din acest punct de vedere, referirea, în norma de incriminare, la „personalul didactic”,

fără ca sfera acestei noțiuni să fie delimitată în mod expres, nu întrunește cerințele de claritate și previzibilitate necesare.

Pe de altă parte, menționăm că, în privința funcțiilor de conducere din învățământul universitar (rector, prorector, director general administrativ, director general adjunct administrativ, decan, prodecan și director de departament), art.207 alin.(1¹) din Legea nr.1/2011, cu modificările și completările ulterioare, stabilește că acestea reprezintă funcții în domeniul didactic a căror desfășurare **nu presupune prerogative de putere publică**, iar potrivit alin.(1²) al aceluiași articol, nu sunt funcții publice de autoritate. Prin urmare, cel puțin în privința acestei categorii de personal didactic, nu ar putea fi incidente dispozițiile legii penale referitoare la îndeplinirea unei funcții care implică exercițiul autorității de stat, la care se referă art.257 din Codul penal. În aceste condiții, este discutabilă și posibilitatea includerii celorlalte funcții didactice în categoria celor avute în vedere de dispozițiile art.257 din Codul penal.

Pentru aceste motive, apreciem că, pentru o corectă sistematizare normativă, o incriminare distinctă a faptelor de agresiune săvârșită împotriva personalului didactic ar putea fi realizată prin incriminarea expresă a respectivelor fapte în cuprinsul Legii educației naționale nr.1/2011, cu respectarea tuturor cerințelor privind claritatea și previzibilitatea normei, mai ales în ceea ce privește sfera persoanelor avute în vedere de text.

Având în vedere considerentele de mai sus, propunerea legislativă nu poate fi adoptată în forma propusă.

PREȘEDINTEE
dr. Dragoș ILIESCU

București
Nr. 489/14.06.2019

• **Lege privind Codul penal**

(v. Decizia Î.C.C.J. nr. 2/2014 - M. Of. nr. 319/30 apr. 2014 (art. 5); Decizia Î.C.C.J. nr. 1/2014 - M. Of. nr. 349/13 mai 2014 (art. 6, art. 39); Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014 (art. 129 alin. (2) lit. b)); Decizia Î.C.C.J. nr. 5/2014 - M. Of. nr. 470/26 iun. 2014 (art. 9); Decizia Î.C.C.J. nr. 6/2014 - M. Of. nr. 471/26 iun. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 7/2014 - M. Of. nr. 471/26 iun. 2014 (art. 6); Decizia Î.C.C.J. nr. 8/2014 - M. Of. nr. 473/27 iun. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 14/2014 - M. Of. nr. 525/15 iul. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 14/2014 - M. Of. nr. 546/23 iul. 2014 (art. 6 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 20/2014 - M. Of. nr. 766/22 oct. 2014 (art. 175 alin. (2) teza întâi); Decizia Î.C.C.J. nr. 21/2014 - M. Of. nr. 829/13 nov. 2014 (art. 5 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 26/2014 - M. Of. nr. 24/13 ian. 2015 (art. 175 alin. (1) lit. c) și alin. (2)); Decizia Î.C.C.J. nr. 1/2015 - M. Of. nr. 105/10 feb. 2015 (art. 308)); Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2015 - M. Of. nr. 244/9 apr. 2015 (art. 196 alin. (1)); Decizia Î.C.C.J. nr. 3/2015 - M. Of. nr. 380/2 iun. 2015; Decizia Î.C.C.J. nr. 10/2015 - M. Of. nr. 389/4 iun. 2015 (art. 367 alin. (1) și (6)); Decizia Î.C.C.J. nr. 12/2015 - M. Of. nr. 409/10 iun. 2015 (art. 6 alin. (1), art. 183, art. 309); Decizia Î.C.C.J. nr. 13/2015 - M. Of. nr. 410/10 iun. 2015 (art. 96 alin. (5) raportat la art. 44 alin. (2)); Decizia Î.C.C.J. nr. 20/2015 - M. Of. nr. 573/30 iul. 2015 (art. 327 alin. (2)); Decizia Î.C.C.J. nr. 13/2016 - M. Of. nr. 457/21 iun. 2016 (art. 6); Decizia Î.C.C.J. nr. 11/2016 - M. Of. nr. 468/22 iun. 2016 (art. 6))

1 promulgată prin D. nr. 1211/2009 M. Of. nr. 510/24 iul. 2009

Decret pentru promulgarea Legii privind Codul penal

2 modificări prin L. nr. 27/2012 M. Of. nr. 180/20 mar. 2012

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

modifică art. 153 alin. (2), art. 161 alin. (2); introduce alin. (3) la art. 153, alin. (3) la art. 161

3 completat prin L. nr. 63/2012 M. Of. nr. 258/19 apr. 2012

Lege pentru modificarea și completarea Codului penal al României și a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

introduce lit. e) la art. 108, art. 112_1

4 modificări prin L. nr. 187/2012 M. Of. nr. 757/12 nov. 2012

Lege pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal

la data de 1 februarie 2014, modifică art. 9 alin. (3), art. 61 alin. (3), art. 64 alin. (5) lit. b), art. 65 alin. (1), (2) și (4), art. 80 alin. (2) lit. d), art. 82, art. 83 alin. (4), art. 85 alin. (3) și (4), art. 93 alin. (4), art. 98 alin. (1), art. 101 alin. (4), art. 106, art. 116 alin. (2), art. 144 alin. (1) și (2), art. 155 alin. (4), art. 175 alin. (1) lit. c), art. 182 lit. e), art. 210, art. 211 alin. (2), art. 231, art. 234 alin. (2), art. 289 alin. (1), art. 292 alin. (1), art. 294 lit. c), art. 302 alin. (6), art. 308 alin. (1), art. 344, art. 345, art. 391 alin. (2), art. 416 alin. (3), art. 430; introduce lit. d) la art. 75 alin. (1), lit. g) la art. 294, alin. (7) la art. 302, alin. (6) și (7) la art. 342, alin. (3) la art. 407, lit. h) la art. 443 alin. (1); abrogă art. 101 alin. (6), art. 139 alin. (3)

(v. Decizia Î.C.C.J. nr. 4/2014 - M. Of. nr. 434/13 iun. 2014)

5 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 265/2014 M. Of. nr. 372/20 mai 2014

Decizia nr. 265 din 6 mai 2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Codul penal

dispozițiile art. 5 sunt constituționale în măsura în care nu permit combinarea prevederilor din legi succesive în stabilirea și aplicarea legii penale mai favorabile.

- 23 modificări prin L. nr. 49/2018 M. Of. nr. 194/2 mar. 2018
Lege privind precursorii de explozivi, precum și pentru
modificarea și completarea unor acte normative
- modifică art. 75 alin. (1) lit. d) (expresia „materiilor explozive” se înlocuiește cu expresia „materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați”), art. 112_1 alin. (1) lit. i) (expresia „și al materiilor explozive” se înlocuiește cu expresia „materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați”) și art. 347; introduce art. 346_1*
- 24 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 297/2018 M. Of. nr. 518/25 iun. 2018
Decizia nr. 297 din 26 aprilie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal
- soluția legislativă care prevede întreruperea cursului termenului prescripției răspunderii penale prin îndeplinirea „oricărui act de procedură în cauză”, din cuprinsul dispozițiilor art. 155 alin. (1) din Codul penal, este neconstituțională*
- 25 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 601/2018 M. Of. nr. 1057/13 dec. 2018
Decizia nr. 601 din 27 septembrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 129 alin. (2) lit. b) din Codul penal
- sintagma “cel puțin” din cuprinsul dispozițiilor art. 129 alin. (2) lit. b)*
- 26 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 651/2018 M. Of. nr. 1083/20 dec. 2018
Decizia nr. 651 din 25 octombrie 2018 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 595 alin. (1) din Codul de procedură penală și ale art. 4 din Codul penal
- soluția legislativă cuprinsă în art. 4, care nu asimilează efectete unei decizii a Curții Constituționale prin care se constată neconstituționalitatea unei norme de incriminare cu cele ale unei legi penale de dezincriminare*